

socialmedicinsk tidskrift

Fyrtiosjätte årgången nov 1969 häfte 9

Allmän redaktion:

Claes-Göran Westrin, redaktör och ansvarig utgivare

Axel Gisslén, biträdande redaktör

Brita Bahrton, redaktionssekreterare

Vetenskaplig redaktion:

Ragnar Berfenstam, professor i socialmedicin,
Uppsala

Per Bjurulf, professor i socialmedicin, Linköping

Olle Höök, professor i medicinsk rehabilitering,
Göteborg

Gunnar Inghe, professor i socialmedicin, Stockholm

Bengt Lindegård, professor i socialmedicin, Göteborg

Gunnar Lindgren, professor i socialmedicin, Lund

Industrivägen 13, Solna. Tfn 08/83 20 83

Postadress: Fack, 104 01 Stockholm 60

Postgiro 11 79

Uppsökande barnavård

Detta novembernummer aktualiserar framförallt socialpediatriska frågeställningar. Det har blivit så utan någon egentlig aktiv temaredigering. Artiklarna har efterhand ställts till vårt förfogande och det hela har spontant utvecklats till ett temabetonat nummer.

Inte minst därför kan det vara av intresse att notera det likartade i problematiken i flera av artiklarna. Främst gäller detta, hur behovet av uppsökande verksamhet i barnavården tenderat att komma i centrum.

Till en del torde detta vara en praktisk följd av höstens stora reform, den allmänna hälsokontrollen av fyraåringarna. Ett par av artiklarna anknyter direkt till denna fyraåringskontroll. Detta gäller särskilt psykolog Lillian Gottfarbs redovisning av hur man provat ut metoder för s. k. psykisk screening. Målsättningen har varit att få fram tillförlitliga undersökningsmetoder, som någotsånär enkelt och snabbt skall kunna gallra ut barn med psykiska handikapp eller i riskzonen för sådana handikapp.

Barnläkaren Göran Aurelius riktar uppmärksamheten på en annan typ av riskgrupp, de ca 100.000 utländska barnen i Sverige. Språksvårigheter, speciella

sociala normer etc. riskerar att medföra att dessa barn i otillräcklig utsträckning får del av barnhälsovården. Det i sin tur kan medföra sämre hälsostatus, minskad frekvens av vaccinationer etc.

Jan Hallendorff och Bo Svensson tangerar den uppsökande verksamhetens problematik i sin uppsats om barn på sommarkoloni. De betonar sålunda vikten av att personalen på barnkolonierna på ett tidigt stadium får tillräckliga upplysningar om de kolonibarn, som har psykiska störningar och därför kräver speciell omvårdnad. Förutsättningen för att en sådan information skall stå till buds är givetvis, att riskbarnen någon gång tidigare blivit uppmärksammade genom någon form av uppsökande verksamhet.

Vad är då vinsterna med en sådan uppsökande barnavård? Några skissartade konkreta exempel lämnas redan av Lillian Gottfarb mot bakgrunden av den korta försöksverksamheten vid barnavårdscentralerna. Göran Aurelius pekar på möjligheterna av bättre vaccineringskydd och ökad kariesprofilax. Än fler argument kan inhämtas av Kristina Grimås och Gunnel Erikssons referat av ett symposium över ämnet talsvårigheter och talträning hos psykiskt utvecklingshämmade. Det gäller här komplicerade handikapp, som länge torde varit fördunklade av en terapeutisk nihilism och som sannolikt fortfarande för många framstår som tämligen hopplösa tillstånd. Det refererade symposiet belyser hur snabbt en sådan negativistisk hållning blivit föråldrad. Men det ger också en bild av de avsevärda diagnostiska och terapeutiska resurser, som måste sättas in för att man skall förbättra de ifrågavarande handikappades situation. I flera av de citerade artiklarna finns därvid, som alltid på dessa områden, en stark betoning av behovet av teamarbete.

Detta är ju ingalunda någon ny synpunkt för denna tidskrifts läsare. I de här aktuella artiklarna är det emellertid en personalgrupp som särskilt kommer i förgrunden, nämligen distriktssköterskorna. Lillian Gottfarb betonar att det mesta i den psykiska screeningen måste vila på sjuksköterskan. Göran Aurelius påpekar vikten av att inte stanna vid stationära barnavårdsmottagningar. Man måste också ha en aktiv patrullverksamhet — och även här blir det sjuksköterskan som blir den mest väsentliga personen.

Det är värt att uppmärksamma detta starka understrykande av sjuksköterskans betydelse i det socialmedicinska fältarbetet. Är det icke något som kommit litet i skymundan i de senaste årens annars så livliga vårddebatter?

C. G. W.